

İŞLEVSEL OLMAYAN AİLE ÖRÜNTÜLERİ

İçerik

- ✓ 1. Yapısal-fonksiyonel yaklaşım bağlamında aile işlevselliği ve işlevsel olmayan aile örüntüleri
- ✓ 2. Ailenin bir sistem olarak problem çözebilmesi/çözememesi
- ✓ 3. Aile üyeleri arasındaki sağlıklı/sağlıksız iletişim
- ✓ 4. Aile sistemindeki sağlıklı/sağlıksız rol dağılımı
- ✓ 5. Ailenin bir sistem olarak uygun duygusal tepki verebilmesi/verememesi
- ✓ 6. Aile üyeleri arasındaki sağlıklı/sağlıksız duygusal katılım
- ✓ 7. Aile sistemindeki sağlıklı/sağlıksız davranış kontrolü

Giriş:

- ✓ Her ailenin bir sistem olarak yaşam döngüsü boyunca mücadele etmesi ve başarması gereken görevler vardır.
- ✓ Araçsal görevler
- ✓ Gelişimsel görevler
- ✓ Kriz görevleri

Giriş:

- ✓ İşlevsel aile yapısında bu görevler aile üyelerini tatmin edecek düzeyde yerine getirilirken, işlevsel olmayan aile yapısında bu görevler bazen yerine getirilememekte, bazen de bireyler görevleri yapmamayı tercih etmektedirler.

Yapısal-Fonksiyonel Yaklaşım Bağlamında Aile İşlevselliği ve İşlevsel Olmayan Aile Örüntüleri

- Yapısal-fonksiyonel yaklaşım aileyi çeşitli alt sistemlerden oluşan (eş, ebeveyn ve kardeş/çocuk) bir üst sistem olarak görmektedir. Aile sistemi, güç, hiyerarşi, sınırlar, koalisyon, rol dağılımı ve transaksiyon gibi kavramlar üzerinde temellenmektedir ve kendi içerisinde belli bir organizasyona sahiptir (Minuchin, 1974).

Ailenin Bir Sistem Olarak Problem Çözülmesi/Çözülmemesi

- Araçsal problemler herhangi bir aile üyesinin yaşadığı gözlenebilir ve ölçülebilir (ekonomik, mesleki, akademik vb.) problemleri ifade ederken
- duygusal problemler ise daha çok herhangi bir aile üyesinin deneyimlediği duygusal ve ilişkisel problemleri ifade etmektedir.

Aile Üyeleri Arasındaki Sağlıklı/Sağlıksız İletişim

- Aile üyeleri arasındaki iletişim boyutu araçsal ve duyuşsal iletişim olarak ikiye ayrılmaktadır.
- Araçsal iletişim günlük yaşamın işleyişi ile ilgili rutin sözel mesajları ifade ederken
- duyuşsal iletişim daha derin, duygusal ve empatik mesajları ifade etmektedir.

Aile Sistemindeki Sağlıklı/Sağlıksız Rol Dağılımı

- Bir ailedeki her alt sistem kendi rolünün sergilenmesini gerekli kılmaktadır. Şöyle ki eş alt sisteminin gerekliliği karı-koca rollerinin sergilenmesi iken ebeveyn alt sisteminin gerekliliği anne-baba rollerinin sergilenmesidir. Çocuk/kardeş alt sisteminin gerekliliği ise çocuk/kardeş rollerinin sergilenmesidir.

Ailenin Bir Sistem Olarak Uygun Duygusal Tepki Verebilmesi/Verememesi

- Aile kendisine yönelik dışsal bir duruma, olaya ve uyarıcıya uygun tepkiyi uygun ölçüde bir sistem olarak verebilmelidir.

Aile Bireyleri Arasındaki Sağlıklı/Sağlıksız Duygusal Katılım

- İşlevsel olmayan aile sistemlerinde **katılım eksikliğinin, narsistik veya simbiyotik katılımın** görülme olasılığı yüksektir.
- **Sağlıklı duygusal katılım** bir bakıma aile içi gerilimleri ve aile sisteminin tansiyonunu **azaltmaktadır**.

Aile Bireyleri Arasındaki Sağlıklı/Sağlıksız Duygusal Katılım

- **Duygusal katılım eksikliğinde** aile üyeleri sadece fiziksel paylaşılan ortamlarda ve ortak yapılan faaliyetlerde bir arada bulunmaktadırlar. Bu durumda karşılıklı sağlanan duygusal destek minimal düzeydedir.
- Başka bir işlevsiz örüntü olan **narsistik duygusal katılım**da ise aile üyeleri sadece bireysel bir çıkarları olduğunda veya bir karşılık beklediklerinde benmerkezci bir şekilde diğer üyelere duygusal destek sağlamaktadırlar.
- **Simbiyotik aşırı duygusal katılım**da ise gereğinden fazla destek ve ilgi mevcut olup karşılıklı bağımlılıktan ve aile üyeleri arasındaki sınırların ortadan kalkmasından söz edilebilir.

Aile Sistemindeki Sağlıklı/Sağlıksız Davranış Kontrolü

- Davranış kontrolü aile sisteminin, fiziksel/psikolojik tehlike altında olduğu durumlarda ve sistemin fizyolojik (yemek yeme, uyuma, temizlik, cinsellik vb.) ve sosyal (gezme, arkadaş edinme vb.) ihtiyaçlarını karşıladığı durumlarda benimsediği **kuralları, davranışları ve sınırlamaları** belirtmektedir.

